

Wyrok Trybunału w sprawie C-438/24 | Erakond Eestimaa Rohelised

Komunikat prasowy nr 127/26

Luksemburg, 17 września 2026 r.

Wybory europejskie: nałożenie nadmiernej kaucji w celu rejestracji kandydatów stanowi naruszenie prawa Unii

W Estonii, Partia Zielonych (Erakond Eestimaa Rohelised – EER) zgłosiła listę z dziewięcioma kandydatami w wyborach do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2024 r. Jednakże estońska komisja wyborcza odrzuciła zgłoszenie siedmiu z tych kandydatów, uzasadniając to tym, że w odniesieniu do tych osób partia EER nie wpłaciła kaucji przewidzianej przez prawo estońskie.

Aby zniechęcić do składania niepoważnych lub fantazyjnych kandydatur oraz zapewnić demokrację przedstawicielską, prawo estońskie przewiduje wpłacenie takiej kaucji jako warunek zgłoszenia kandydatur w wyborach do Parlamentu Europejskiego¹. Kaucja ta podlega zwrotowi wyłącznie w przypadku, gdy kandydaci osiągną próg 5 % głosów oddanych w tych wyborach.

W związku ze skargą wniesioną przeciwko tej decyzji o odmowie zarejestrowania kandydatur estoński sąd najwyższy zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem o zgodność tego przepisu z prawem Unii.

Trybunał zauważył przede wszystkim, że **prawo głosowania i kandydowania przysługujące obywatelom Unii Europejskiej w wyborach do Parlamentu Europejskiego**, przewidziane w Karcie praw podstawowych², stanowi urzeczywistnienie właściwej dla Unii zasady demokracji przedstawicielskiej, sformułowanej w traktatach³. Określenie konkretnych warunków wykonywania prawa kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego **leży w kompetencji każdego państwa członkowskiego, z poszanowaniem prawa Unii**.

W tym kontekście dopuszcza się wprowadzenie **ograniczeń** w wykonywaniu tych praw, o ile są one **przewidziane ustawą, szanują istotę** tych praw oraz **z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności**, są konieczne i **rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego** uznanym przez Unię za uzasadnione.

Po pierwsze, wymóg **wpłaty kaucji** w celu zarejestrowania kandydatury w wyborach europejskich jest **przewidziany w przepisach krajowych i jest zgodny z istotą prawa** głosowania i kandydowania w tych wyborach, o ile ogranicza się on do nałożenia warunku finansowego.

Po drugie, cel polegający na zniechęceniu do zgłaszania kandydatur, które są niepoważne lub fantazyjne, **ma prowadzić**, z jednej strony, **do zapewnienia demokracji przedstawicielskiej** poprzez zmniejszenie liczby „straconych głosów”, które nie przyczyniają się do wyboru posła do Parlamentu Europejskiego, a po drugie, **do zapewnienia skutecznej reprezentacji** poprzez poprawę korelacji między wynikami wyborów a wolą wyborców. Z tych powodów cel ten jest co do zasady **uzasadniony** w świetle prawa Unii.

Po trzecie, w świetle **zasady proporcjonalności** obciążenie finansowe wynikające z wpłaty kaucji oraz warunki jej zwrotu mają na celu zwiększenie odpowiedzialności zainteresowanych **kandydatów, jeśli chodzi o ich motywacje**, co wydaje się **odpowiednie** w celu zmniejszenia liczby niepoważnych lub fantazyjnych kandydatur.

Jednakże wysokość kaucji oraz warunki jej zwrotu, przewidziane w prawie estońskim, wykraczają poza granice tego, co jest konieczne do osiągnięcia celów określonych w tej ustawie.

Kwota kaucji wymaganej od każdego kandydata była bowiem **2,6 razy wyższa niż mediana miesięcznego**

wynagrodzenia brutto w Estonii w rozpatrywanym okresie, podczas gdy w przypadku **krajowych wyborów parlamentarnych kaucja jest** pięciokrotnie **niższa** niż ta wymagana w wyborach europejskich. Ponadto istnieje dotacja budżetowa umożliwiająca pokrycie kosztów poniesionych w związku z udziałem w krajowych wyborach parlamentarnych dla partii politycznych, które uzyskały co najmniej 2 % głosów w tych wyborach, jednak taka dotacja nie jest przewidziana w przypadku wyborów do Parlamentu Europejskiego. Co więcej, ze względu na ograniczenia nałożone na finansowanie partii politycznych w Estonii, kwota kaucji może pochłonąć znaczną część rocznego budżetu kandydatów lub partii⁴.

Wreszcie tak wysoka kaucja lub próg liczby oddanych głosów uprawniający do zwrotu tej kaucji **mogłyby prowadzić do wykluczenia kandydatów wywodzących się z grup mniejszościowych, nowych ruchów politycznych lub osób o niskich dochodach oraz uniemożliwić powstanie nowych partii, co naruszałoby pluralizm polityczny** gwarantowany przez prawo Unii.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ramach rozpatrywanego przez nie sporu z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii.

Sąd jest właściwy do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które dotyczą wyłącznie: 1) wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (VAT), 2) podatku akcyzowego, 3) kodeksu celnego, 4) klasyfikacji taryfowej towarów w Nomenklaturze scalonej, 5) odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład, opóźnienia lub odwołania usług transportowych lub 6) systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do rozpoznawania wszystkich pozostałych wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Ani Trybunał, ani Sąd nie rozstrzygają sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału lub Sądu. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Przedstawienie okoliczności faktycznych i prawnych odnosi się do rozpatrywanego okresu i opiera się na aktach sprawy.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne na „[Curia Web TV](#)” oraz w „[European Broadcasting Service](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ W 2024 r. wysokość kaucji wynosiła 4100 euro na kandydata, co stanowiło 2,6-krotność mediany wynagrodzenia brutto oraz pięciokrotność minimalnego wynagrodzenia miesięcznego w Estonii w 2023 r.

² Artykuł 39 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a także art. 20 ust. 2 lit. b) oraz art. 22 ust. 2 TFUE.

³ Artykuł 10 TUE.

⁴ Partia polityczna może finansować swoją działalność wyłącznie ze składek swoich członków, dotacji państwowych, dozwolonych darowizn od osób fizycznych oraz transakcji związanych z ich własnymi aktywami. Darowizny anonimowe oraz darowizny od osób prawnych są zabronione, a pożyczki podlegają ograniczeniom.